

der have gjort det — det skal jeg indrømme —, der er vist Enkelte, der have brugt en anden Fremgangsmaade, men jeg tror dog, der er adskillige. Den Opgave, vi mente, der var sat os, o: mine Meningsfæller og mig, har jeg opfattet, som jeg for lidt siden betegnede den. Men naar jeg skal gaa nærmere ind paa dette, vil jeg sige, at Opgaven efter min Mening var en dobbelt. Den var først den at komme bort fra den Fare for vedvarende Forsatningsbrud, som vi vare komne ind paa ved den provisoriske saakaldte Lov af 12te April; det var først og fremmest Opgaven. Det, der foranledigede mig til særligt at arbejde for den, var for det Første den Maade, hvorpaa den provisoriske Lov af 12te April var kommen tilveie, idet det ikke kan negtes, at den maaste var fremskaldt noget ved Overielse fra den ærede Conseilspræsidents Side; han har i det Mindste senere erklæret, at Grunden til, at han havde undladt at søge den nødvendige midlertidige Bevilling, var en, som det senere viste sig, feilagtig Opfattelse af Folkethingets Villie til at behandle en saadan Bevilling. Og dernæst var det den Betragtning, at det var det første Skridt, og at det jo var muligt, at det ad lempelig Veie kunde undgaa, at man kom længere ind paa en Veie, der vilde føre en Kamp med sig, som i Bitterhed maaste vilde komme til at overgaa en Del, hvad man i dette Dieblis foreskilder sig, og som vi i alle Tilfælde ikke anse det for vor Sag at kaste Befolkningen ind i uden den mest bydende og tvingende Nødvendighed. Jeg siger, at denne Del af vor Opgave efter min Mening var, at vi, saavidt det var muligt, og saavidt det kunde ske uden at opoffre Folkethingets Principer, uden at tilføjesætte den Agtelse, vi skyldte Grundloven, og uden at opgive en Løddel af vor gjentagne Gange udtalte Fordømmelsesdom over den provisoriske Finantslov, burde stræbe at bevare Lovlighedens Grund under vore Fødder under den politiske Udvikling her hjemme, og den Del af Opgaven tror jeg er naaet og naaet fuldt ud. Jeg siger endnu den Dag i Dag, at jeg tror, at det er en Lykke, at den er naaet, og at vi tidsnok kunne komme udenfor den. Men jeg indrømmer tillige, at denne Del af Opgaven ikke i Længden vil have nogen afgjørende Betydning og ikke i Længden vil kunne skabe det, den skal skabe. Herhjemme, dersom den ikke fører til et Systemstifte i hele vor indre politiske Udvikling. Thi det er ikke nok at komme paa lovlig Grund. Det er en Fordel, det er for Landets hele Fremtid en Fordel af meget stor Betydning, men det er i Længden ikke nogen frugtbar Fordel, dersom ikke den første Frugt, der sættes deraf, er et Systemstifte. Hvad jeg siger i Dag, kan ikke undre nogen af mine ærede Modstandere til Spøire her i Salen; thi der er af mig aldrig gjort nogen Hemmelighed af, at en Betingelse for, at det, som man har kaldt Politiken af 8de November, kunde

føre til et godt Resultat her i Landet, var Villien til at erkende Nødvendigheden af et Systemstifte, og at et Systemstifte virkelig indtraadte. Det har jeg aldrig gjort nogen Hemmelighed af, og der er ikke nogen af de Herrer, som noget Dieblis har været uvidende om, at det var Betingelsen for, at vi kunde komme videre, og at vi for vort Bedkommende, hvis det ikke indtraf, ikke blot ikke ventede noget Resultat, men vare ude af Stand til at arbejde for at komme videre paa den Grund, ved hvilken vi Alle haabede at have tilveiebragt Betingelsen for en rolig og frugtbar Udvikling her i Landet. Jeg mener med Ordet Systemstifte ingenkunde, at det skulde være nødvendigt at tilveiebringe Anerkjendelsen af, hvad man har kaldt Folkethingets parlamentarisme eller Folkethingets Enevælde over Ministeriets Sammenfætning. Jeg er nødt til udtrykkelig at forvare mig derimod, thi jeg har bespærret set fra saa mange Sider i mine Modstanderes Kreds den Sætning Naar efter Naar kaldt frem igjen, at det, vi fra vor Side vilde, var Folkethingets Enevælde eller Folkethingets Overvægt over Landsthinget i en saadan Grad, at Landsthinget blev betydningsløst (Vil I: Ingen over og Ingen ved Siden af os!) Det ærede Medlem siger: Ingen over og Ingen ved Siden af os. Det, som det ærede Medlem siger der, er en Ytring, der er fremkommen fra et Medlem, der ikke hører til det Parti, hvortil jeg hører (Dinesen: Det er dog Et!) Det ærede Medlem fra Frederiksborg siger, at det er dog Et; men det er ikke Et. (Modsigelse). Et andet Medlem indvøndte, da jeg gjorde den Bemærkning, at det var et Medlem, der ikke hørte til vort Parti, at det havde ikke Noget at betyde. Jeg hørte ikke det ærede Medlems Indvønding saa nøie; men maaste vil det ærede Medlem selv tage Ordet senere. Men jeg siger, at det har Noget at betyde; thi det var en Udtalelse, der fremkom fra et Medlem, der, som sagt, taler paa sit eget Ansvar, men uden at kunne paa- drage mig og Meningsfæller noget saadant for, hvad han siger, og jeg skal ganske ærlig her bekjende, at jeg ikke betragter den Udtalelse, hvortil der er sigtet, som hjemlet i eller som en nødvendig Følge af vor Forsatning og ikke heller af vort Program. Evertimod, jeg skal, da det er blevet fremdraget her fra andre Medlemmers Side, sige, at jeg ikke godkjender denne Udtalelse. Jeg veed ikke, hvorvidt Andre gjøre det, men jeg antager det for Resten ikke. Saameget kan jeg kun sige, at jeg og mine Meningsfæller ikke føle os i nogen Henseende ikke blot ikke bundne, men ikke repræsenterede ved en saadan Udtalelse. Hvad vi forlange, og hvad jeg maa anse det for ethvert forsatningsstro Partis Pligt at forlange ifølge den Forsatning, vi have, er, at den Regjering, der skal kunne hævide sin Stilling her hjemme, ubetinget maa kunne opfylde to Betingelser: Den ene er den, at